

THE CONTEMPORARY SOCIAL SITUATION REVEALED THROUGH THE INFORMATION PRESENTED ABOUT THE REIGNS OF THE KALINGA DYNASTY DURING THE POLONNARU KINGDOM PERIOD

Wijerathna S.W.S.G.

Department of History, Faculty of Arts, University of Peradeniya, Sri Lanka

ABSTRACT

When examining the political history of Sri Lanka, the genealogical factor comes to the fore in the power struggle that occurs with statehood and the growth of the state. It can be clearly identified that the genealogical factor was not the only factor in obtaining state power, but it was one of the most important factors. Since there has been a tradition of hereditary succession of the state since early times, dynasties such as Maurya, Lambakarna, and Manavamma have competed for the state inheritance during the Anuradhapura Kingdom Period. During the Polonnaru Kingdom Period, this struggle between the Pandya and Kalinga dynasties emerged, and it can be recognized that the various activities of both parties affected the shaping of the country's history in various ways. As the problem of this research, what the contemporary society was like, as revealed by the information revealed about the times of the Kalinga dynasty rulers during the Polonnaruwa period? The non-field method was used this research and according to the qualitative research method, the library research method was used to collect data by using primary and secondary sources, analyze the data and draw conclusions. As a result of the marriage relationships of King 1 Vijayabahu, the Kalinga dynasty, which was a foreign dynasty, is associated with the statehood of Sri Lanka, and later on, it is seen that it acquires state power. When examining the information revealed through literary and archaeological sources related to the reigns of the rulers of Kalinga dynasty, many facts about various aspects of contemporary society are revealed, and it seems that a lot of information about the social situation is also revealed. It is clear that aspects such as social stratification, various castes, and craft grades, as well as the interrelationship between castes, are revealed.

KEY WORDS: Archaeological Sources, Kalinga Dynasty, Kingship, Literary Sources, Polonnaru Kingdom Period, Social Status

හැඳින්වීම

අතීත මානවයා විසින් සිදු කරන ලද දේශපාලන , ආර්ථික, සමාජයීය හා සංස්කෘතික ක්‍රියාවලීන් පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමක් ඉතිහාසය විෂය තුළදී සිදු වේ. ඒ අනුව ශ්‍රී ලාංකේය මානව ඉතිහාසය පිළිබඳ විමසීමේදී දේශපාලනික ඉතිහාසයට මූලික ස්ථානයක් හිමිවේ. ශ්‍රී ලාංකේය දේශපාලන ඉතිහාසය තුළ රාජවංශ අතර ඇතිවන දේශපාලන බල අරගලයන් මෙරට දේශපාලන ඉතිහාසයේ තීරණාත්මක සාධකයක් වූ බව පෙනීයයි. මේ ආකාරයට අනුරාධපුර රාජධානි සමයේ අවසාන භාගයේ සිට ශ්‍රී ලාංකේය රාජ්‍යයන්ගේ සමහර සබඳතා පවත්වන කාලීන වංශිකයන් වඩාත් ජර්‍යගතියාම් ආකාරයෙන් ඉදිරියට පැමිණෙන්නේ පොළොන්නරු සමයේදී බව පැහැදිලිය. විශේෂයෙන්ම 1 වන විජයබාහු රජුගේ විදේශ සබඳතාවල ජරේනිඵල ලෙස කාලීන පෙළපත මෙරට රාජ්‍යයන්ගේ හා සම්බන්ධ වන අතර මෙරට දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයේ පැවැති රැගුම්කරුවෙකු බවට පත් වී රාජ්‍යයන්ගේ සඳහා පාණ්ඩියර වංශය සමඟ ජර බල ලෙස ගැටුම් ඇතිකර ගන්නා ආකාරය දක්නට ලැබේ. මූලාශ්‍රපයගත තොරතුරු විමසීමේදී කාලීන වංශික පාලකයන් ලෙසට සළකනු ලබන්නේ 1 වන වික්‍රමාශ්වමුනි වන ගජබාහු, 6 වන මිහිඳු, නිශංකමල්ල, 1 වන විරබාහු, 2 වන වික්‍රමබාහුවර්ධගංග, සාහස්මල්ල, කල්‍යාණවර්ධරාමාශෝක, ලෝකේශ්වර, මාස යන පාලකයන්ය (ඌනපුරාණසහිතො මහාවංසො, 1959 : පරි 5 8, 30 ගාථාව - පරි 87, පූජාවලිය, 1951 : 782 -784 පි.). මෙයින් නිශංකමල්ල රජු මෙරට ඉතිහාසයේ වෙනත් කිසිදු පාලකයෙකු සිදු නොකළ අන්දමින් තම වංශය වෙනුවෙන් කැපකිරීම් සිදු කර තිබෙන බව දක්නට ලැබේ. ඔහු මෙරට ජනතාවගේ මනසට කාලීන යන නාමය තදින් කාවැද්දීමට ජර යන්නෙන් රාශියක් ගෙන ඇති අතර මෙරට ඉතිහාසයේ වැඩිම සෙල්ලිපි ජරමාණයක් පිහිට වූ පාලකයා ලෙස ද හඳුනාගත හැකිය. මෙම ශිලා ලේඛන වෙතින් විශේෂයෙන්ම කාලීන වංශය පිළිබඳ බොහෝ තොරතුරු ජරමාණයක් ඉදිරිපත් වේ. පොළොන්නරු රාජධානි සමයේ ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වාම මෙම කාලීන වංශය පිළිබඳ තොරතුරු සාහිත්‍යමය හා පුරාවිද්‍යා ත්මක මූලාශ්‍රද ඇසුරින් හඳුනාගත හැකි අතර විදේශීය වංශයක් ලෙස කාලීන වංශය මෙරට රාජ්‍ය ත්වය කෙරෙහි සුවිශේෂී බලපෑමක් සිදු කිරීමට සමත් වූ බව ගම්‍යවමාන වේ.

ක්රියාවේදය

මෙම පර්යේෂණයේදී ක්ෂේත්‍ර නොවන අධ්‍යයනයක් කරනු ලැබූ ආකාරයට කරන ලදී. එහිදී ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රියාවේදයට අනුගතක්‍රියාත්මක පර්යේෂණ ඔස්සේ ජරාභවික මූලාශ්‍ර ඇ හා ද්විතීයික මූලාශ්‍ර පරිශීලනය කරමින් දත්ත රැස් කිරීමත් දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමත් අනතුරුව ක්‍රියාත්මකව පෙළගැස්වීම සිදු කළ අතර පසුව නිගමනවලට එළඹීම සිදු කරන ලදී.

සාකච්ඡාව

පොළොන්නරුව පාලන මධ්‍යස්ථානය කරගත් අවධියේ සමාජ තත්ත්වය පිළිබඳ විමසීමේදී කාලීන වංශික පාලකයන්ගේ සමයන්ට අදාළව විවිධ මූලාශ්‍රයන්ගෙන් ඉදිරිපත් වන තොරතුරු වැදගත් වන බව දක්නට ලැබේ. නිශංකමල්ල රජු සමයට පෙර අවධිය විමසන විට නිකවැරටිය අසල පිහිටි බුදුමුත්තුවෙන් හමු වූ 2 වන ගජබාහු රජුගේ සමයට දින නියම කළ හැකි දෙමළ ශිලා ලිපිය කුල අනුව සමාජය ස්තරගත වීම පිළිබඳව තොරතුරු සපයන වැදගත් ලිපියකි. රදවුන් හා කම්මල්කරුවන් අතර වූ ආරවුලක් පිළිබඳව ශ්‍රී ලාංකික විරබාහු දේවාර් හෙවත් 2 වන ගජබාහු රජුගේ නිලධාරීන් 5 ක් විසින් පූර්ව වාරිත්තර පිළිබඳව කරුණු සොයා බලා ඒ අනුව රදවුන්ගෙන් කුල සේවා ලබා ගැනීමට කම්මල්කරුවන්ට අයිතියක් තිබුණු බවට ස්වකීය තීරණය දක්වන ලද බව මෙම ශිලා ලිපියේ සඳහන් වේ (Epigraphia Zeylanica Vol. III, 1933 : p. 302-312.). එහි දැක්වෙන ආකාරයට රදවුන් සතු වාරිත්තර වූයේ දැරියක් වැඩිවිය පැමිණි විට කොටහට සැපයීම වැනි

වාරිතර ඉටු කිරීමෙන්සව අවස්ථාවන්හිදී පාවාඩ දැමීම වැනි වාරිත්ථයන්ය. බුදුමුත්තුව ශිලා ලිපිය විවිධ කුලවල පිරිස් තවත් කුලවල අයට කිසිදු ප්රඋතික්ෂේප කිරීමකින් තොරව කුල සේවාවන් ඉටු කළ යුතු වූ බව ඉහි කරයි. එම ශිලා ලිපියේ "පූර්ව වාරිත්රු පිළිබඳ කරුණු සොයා බලා..." වශයෙන් දැක්වෙන සඳහන අනුව කුල 2 ක ජනයා අතර වූ සබඳතාවය හුදෙක් සිරිත් විරිත් හා සමාජ භාවිතය මඟින් නියම වූ බව පෙන්නුම් කරයි (සිරිවීර, 2001 : 328-329 පි.).

නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ සෙල්ලිපි අධ්‍යයනයන්ගේදී දක්නට ලැබෙන සුවිශේෂී ලක්ෂණයක් වන්නේ සමාජයේ විවිධ ස්තර නියෝජනය කරන බව හඳුනාගත හැකි වීමයි. මෙම ස්තර වනාහි පූජක පන්තියේ සිට රජු, රාජ සභාව, ගොවි, වෙළඳ, කම්කරු, සාමාන්‍යක ජනතාව ආදී ලෙසට සමාජය තුළ බෙදී ගිය රටාවක් පෙන්නුම් කරයි. නූතන සමාජය විමසන විටද ස්තරගත සමාජයක් දක්නට ලැබීම අනිවාර්ය සන්සිද්ධියකි. ඉහළ ස්තරයක් සමාජය තුළ නියෝජනය කරන විට පහළ ස්තරයක් නියෝජනය කිරීම නිතැතින්ම සිදු වේ (රණසිංහ, 2018 : 247 පි.). සමාජයේ ස්තරගත වීම පාලන සංවිධානයක් ඇති වීමේ එක් සාධකයක් ලෙස පුරාතන රාජ්‍ය යන් ගණනාවක් ඇසුරින් කරන ලද පර්යේෂණවලින් ලත් දත්ත අනුසාරයෙන් ක්ලැසන් හා ස්කාල්තික් විසින් පෙන්වා තිබේ. එසේම ෆ්ලිඩ් විසින් ද රාජ්‍ය යක් ඇති වීමේ එක් හේතුවක් ලෙසින් සමාජයේ ස්තරගත වීම හඳුන්වාදී තිබේ. සමාජය තුළ ස්තරගත වීමක් ඇති වීම කෙරෙහි ආර්ථික හා සාමාජීය කරුණු රැසක් බලපාන ලද බව ඔවුන් සිය පර්යේෂණ තුළින් හඳුනාගෙන තිබේ (ධීරානන්ද හිමි, 2004 : 194-244 පි.).

නිශ්ශංකමල්ල රජු විසින් ක්ෂන්තිකයන් රාජ්‍ය ත්වයට තෝරාගත යුතු බවත් ගොවි කුලයෙහි ඇත්තන් රාජ ලීලාවට නොපැතු ව යුතු බව ගල්පොත ලිපිය වැනි ලිපි කීපයකම දක්වා තිබේ (Epigraphia Zeylanica Vol. II, 1928 : p. 109.). යම් යම් අයට දෙන ලද දීමනාවන් අයත් කරගතහොත් හෝ විනාශ කළහොත් ඔවුන් කුලෙන් හීනයන්ට ද කවුඩු, බලුන් ආදීන්ට ද සමාන වන බව සාහස්සමල්ල රජුගේ පුවරු ලිපියේ දක්වා තිබේ (Epigraphia Zeylanica Vol. II, 1928 : p. 224.). කල්යාණකාවතී රැජින සමයේදී ආයස්මන්ත විසින් මිශ්රා විමෙන් අපිරිසිදු වී තිබුණු සතර කුලයන් වෙන්කොට පවත්වන කිරීම සිදුකළ බමහාවංසයේ සඳහන් වේ (ඌනපුරණසහිතො මහාවංසො, 2012, පරි 80, 41 ගාථාව.). කෙසේ නමුත් එකී කුල 4 මෙහි නම් වශයෙන් දක්වා නොතිබීම මහත් පාඩුවක් බව ඇම්. ඩී. ආරියපාල (2014 : 277 පි.) පවසයි.

කාලිංග වංශිකයන්ගේ පාලන සමය තුළදී විශේෂයෙන්ම නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ පාලන සමය තුළදී සමාජයේ ස්තරගත වීම පිළිබඳ විමසන විට ආගමික නායකයා ලෙස පිළිගත් භික්ෂුවට සමාජයේ මෙන්ම රාජ්‍යපයේ ද ප්රිමුඛත්වය ලැබී ඇති බව දැකිය හැකිය. උන්වහන්සේලා අර්ථයෙන්, ධර්මයෙන් රජුට අනුශාසනා පවත්වමින් සමාජයේ ඉහළ ස්තර නියෝජනය කර ඇත. රජු සමීපයෙහි සිටිමින් පාලන යාන්ත්රණය හෙබවීම සඳහා ඉතා වැදගත් කාර්යභාරයක් භික්ෂූන් වහන්සේලා විසින් සිදුකර ඇති බව පැහැදිලිව පෙනේ (රණසිංහ, 2018 : 248 පි.). මෙම ස්තරයේ ප්රිභූත්වය දරන රජු වනාහි ඉහළම ස්තරය නියෝජනය කරයි. භික්ෂූන් හා සම ස්ථානයක් නොගත්ත ද සමාජය තුළ සෙසු පිරිස් නියෝජනය කරන ස්තරයන්ට වඩා ඉහළම ස්තරයේ රජු වැජඹෙන බව පැහැදිලිය.

මෙකල දේශපාලන සහ පරිපාලන යාන්ත්රණය මෙහෙය වූ ප්රිඉධානතම නියමුවා පාලකයා වුවද ඔහුට උදව් උපකාර කිරීම සඳහා යම්කිසි උපදේශක මණ්ඩලයක් සිටි බව දක්නට ලැබේ. විජයබාහු රජුගේ පනාකඩුව තඹ සන්නසෙහි “රජගණ” ලෙස සඳහන් වන ආකාරය හඳුනාගත හැකිය. මෙහිදී “රජගණ” යනුවෙන් අදහස් කර තිබෙනුයේ “රාජ සභාව” බව පෙනේ (Epigraphia Zeylanica Vol. IV, 1966 : p. 20.). 2 වන ගජබාහු රජුගේ කපුරුවැඩු වැව

ලිපියෙහි ද “ඇමති ගණා” යනුවෙන් සඳහන් දක්නට ලැබේ. නිශ්ශංකමල්ල රජු “ඇමති ගණා” පිරිවරා සිටි බව දොරටියාව සන්නසේ සඳහන් වන බව පෙනේ. මෙහි “ඇමති ගණා” යන කාණ්ඩයට අයත් වූ පිරිස නම් අග බිසව, යුවරජු, සෙනවිරත්, අධිකාරිවරුන් නිදෙනා හා සභාපතිනා යන අය බව පෙනේ. ලිලාවතී රැජිනගේ අනුරාධපුර පුවරු ලිපියෙහි ද “මඩුල්ල” යන්න දැක්වේ. එයින් අර්ථවත් වන්නට ඇත්තේ අමාත්‍ය අමණ්ඩලය බව පෙනේ (Epigraphia Zeylanica Vol. II, 1928 : p. 180.).

මෙකල ස්තරගත සමාජ තත්ත්වය පිළිබඳව අධ්‍යයනයන්හිදී නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ අමාත්‍ය පමණෙහි ස්තරගත වීම පිළිබඳ විමසා බැලීම වැදගත්ය. විශේෂයෙන්ම නිලතල අනුව අසුන් පැනවීමත් ඒ අනුව රාජ සභාව නියෝජනය කිරීමත් මෙහිදී සුවිශේෂී වේ. රාජ සභාවේ අසුන් ගැනීමට යෝග්‍යතා සුදුසුකම් ඇති නිලධාරීන් පිළිබඳව තොරතුරු නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ රාජ සභාව රැස් වූ මණ්ඩපයේ ගල් ටැම්බල ලියවා ඇති ලිපි ඇසුරින් හඳුනාගත හැකිය. ඒ අනුව “මාපා” තනතුරු දැරුවත් සිහසුනට දකුණු දෙසින් පිහිටි ගල් අසුනක අසුන්ගෙන තිබෙන අතර “ඇපා” වරුන් හෙවත් රාජ කුමාරවරුන්, “සෙනෙවිවරුන්” , “ජර ධාන්‍යන්” හා “පොත්වරුන්” ඇතුළු කායස්ථයන් සඳහා වෙන්කොට තැබූ ආසන සිංහාසනයට දකුණු දෙසින් තවත් ඇතිත් පිහිටා ඇති බව පෙනේ. “සෙනෙවිවරුන් සඳහා ආසන වෙන්කර තිබූ ස්ථානයට විරුද්ධ දිශාවේ ටැම්බෙ සිට වම් පැත්තේ අසුන් ගත්තේ අගමාප්තින් භාරව සිටි “මාණ්ඩලිකයන්” බව පැහැදිලිය. “වෞරාසිවරුන්” සහ “කඩගෝෂ්ඨියේ ඇත්තවුන්” සඳහා වෙන්කර තිබුණේ සිහසුනට තවත් ඇතිත් එම පැත්තෙන්ම පිහිටි අසුන් බව පෙනේ. එසේම ඇතැම් විශේෂ අවස්ථාවන්වලදී හිඳ ගැනීම සඳහා බිසෝවරුන් දෙදෙනාට වෙන්කර තිබුණේ යැයි සැලකිය හැකි අසුන් ද වේ (රණසිංහ, 2018 : 249 පි.).

රාජමන්ත්ර)ණ සභා ගොඩනැගිල්ලේ නිශ්ශංකමල්ල රජු උතුරට මුහුණලා අසුන්ගත් විට දැක්වෙන පිළිවෙළ අනුව කිසියම් ස්තරගත රටාවක් දැක්වෙන බව පැහැදිලිය. ස්තරගත වීමක් රාජ සභාව තුළ එකල නියෝජනය නොවූයේ නම් මේ ආකාරයට ගල් කුලුනුවල සඳහන් කොට තැබීමක් අවශ්‍ය ක නොවන බව පැහැදිලිය. නමුත් නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ රාජ සභාවේ වූ නිලධරයන්ගේ නිලයන්හි නිශ්චිතභාවයත් ඔවුන්ගේ නිලයන්හි උසස් පහත්භාවයත් මෙලෙස දක්වා තිබීමෙන් එකී නිලයන්හි ස්වභාවය ඉස්මතු කිරීමක් අපේක්ෂා කර ඇතැයි සිතිය හැකිය (රණසිංහ, 2018 : 250 පි.).

තත්ත්වයෙන් උසස් යැයි සම්මත නිලයන් දැරුවත් අතරින් මාපා, ඇපා, සෙනවිරත් රාජ සභාවේ නිලයන් දැරූ බව පෙනේ. නිශ්ශංකමල්ලගේ මන්ත්රීණ සභාව පාලන යාන්ත්රණයේ සෑම අංශයක්ම පාහේ නියෝජනය කළ නිලධාරීන්ගෙන් සමන්විතව තිබූ බව ඔවුන්ගේ නම් සහ තනතුරු අනුව පෙනේ. නිශ්ශංකමල්ල රජුට දකුණු පසින් මුල්ම අසුන හිමිව තිබුණේ යුවරජු තනතුරට පත් මාපාණන්ට බව පෙනේ. ඔහු නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ පුත් වීරබාහු විය හැකිය. ඇපාවරුන් ඊට පසු පසින් සිටි අතර එම ස්ථානය ගෙන සිටින්නට ඇත්තේ නිශ්ශංකමල්ලගේ සහෝදර වික්ර මබාහුය. ඇපාවරුන් යන්න ඔහු අර්ථයෙන් යොදා තිබුණ ද නිශ්ශංකමල්ලට සිටින්නට ඇත්තේ එක් ඇපා කෙනෙකු පමණක් බව ඔහුගේ සෙල්ලිපි අධ්‍යයනය කිරීමේදී තහවුරු වේ. ඇපාවරුන් අසුන්ගෙන සිටි අසුනට පිටුපසින් අසුන් ඇත්තේ සෙනෙවිවරුන්ය. සෙනෙවිවරුන් යන්න ඔහු වචන පදයක් වන අතර පරණවිතාන මහතා දක්වනුයේ සෙනෙවිවරුන් කිහිපදෙනෙකු සිටින්නට ඇති බවයි (පරණවිතාන, 1972 : 539 පි.).

නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ දොරටියාව සන්නසේ ජරදානෝත්සවයේදී රජු සිටි සභා මාපාට අනතුරුව සිටි උසස්ම නිලධරයා ලෙස ලක් විජය සිඟු සෙනෙවි තාවුරුනා බව සඳහන් කරයි. පූජාවලියට

අනුව ලක් විජය සිඟු සෙනෙවි තාවුරුනා නිශ්ශංකමල්ලගේ සෙනවිරදුන් යැයි අනුමාන කළ හැකිය (පූජාවලිය, 1951 : 784 පි.). එසේම “ලක්විජය සිඟු” යන්න ද නිශ්ශංකමල්ල විසින් සෙනවිරද්කම හා අගමැතිකම සඳහා දෙන ලද නිල නාමයක් බව සැළකේ. නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ සෙනෙවිරදුන් කවරෙක්ද යන්න පිළිබඳව පැහැදිලිව සඳහන් නොවේ. නමුත් රජු දඹදිව සටනට නික්මුණ කල්හි සටන සාර්ථකව මෙහෙයවූ ලක්විජය සිඟු තාවුරුනා නැමැත්තෙකු පිළිබඳ නිතර සඳහන් කරයි. නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ මරණයෙන් පසු රජ වූ ඔහුගේ පුත් වීරභාහු විසින් තාවුරු සෙනෙවිරද් නැමැත්තෙක් රාත්රීයේදී ඝාතනය කළ බසුජාවලියේ (1951 : 784 පි.) සඳහන් වේ. මෙසේ ඝාතනයට ලක් වූ තාවුරු සෙනෙවිරද් නිශ්ශංකමල්ලගේ සෙනෙවිරදුන් වූ ලක්විජය සිඟු තාවුරුනා බවද සිතිය හැකිය (රණසිංහ, 2018 : 251-252 පි.).

සෙනෙවිරද්වරුන්ට පසුපසින් වූ අසුන හිමි වූයේ ජර්නලිකයන්ටය. නිශ්ශංකමල්ලගේ මන්ත්රණ සභාවේ සිටි මෙම ජර්නලිකයන් වනාහි මූලිකයන්, නායකයන්, වැදගත් ලෙස අර්ථ ගැන්වේ. දොරටියාව සන්නසෙහි සඳහන් පරිදි ජර්නලිකයන් වනාහි රාජ සභාවට අයත් වූ අධිකාරීවරු යැයි අනුමාන කළහැකි බව මැන්දිස් රෝහණදීර පවසයි (රෝහණදීර, 1998 : 109 පි.). 2 වන ගජබාහු රජුගේ බුදුමුත්තුව ලිපියෙහි සඳහන් වන ආකාරයට කම්මල්කරුවන් හා රෙදි සෝදන්නන් අතර වූ මතභේදයක් නිරාකරණය කිරීම සඳහා මානාභරණ පංච ජර්නලිකයන් යැවූ බව සඳහන් වේ (Paranavitana, 1933 : p. 302-312). මෙම පංච ජර්නලිකයන් ශිල්පී කුල පහක නායකයන් ක් බව පිළිගෙන තිබේ. පරාක්රමබාහු කුමරු රජරට වර පුරුෂ සේවයේ යෙදී සිට නැවත මායා රටට පැමිණීමේදී ඔහු කැඳවාගෙන ඒමට පංචජේසිය වගේ නායක සම්මත ජනයා යැවූ බව මහාවංසයේ සඳහන් වේ (ඌනපුරුණසහිතො මහාවංසො, 1959 : පරි 65, 58 ගාථාව.). “පංචජේසිය” යනු වඩුවන්, පෙහෙකරුවන්, රෙදි සෝදන්නන් ආදී ශිල්ප ශ්‍රේෂ්ඨික බව්ලිහෙල්ම් ගයිගර් මහතාගේ අදහස වේ (ගයිගර්, 1969 : 45-47 පි.). මෙම ජර්නලිකයන් යන්න බහු වචනාර්ථයක් ලබාදෙන බව පෙනේ. ජර්නලිකයන් යන්න වැදගත් ලෙසට අර්ථ නිරූපණය කළද ඔවුන් කවර තරාතිරමක පුද්ගලයන්ද යන්න අපැහැදිලිය (රණසිංහ, 2018 : 253 පි.).

නමුත් නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ සෙනෙවිරදුන්ගෙන් අනතුරුව සිටි ජර්නලිකයන් මෙබඳු ශිල්පී ශ්‍රේෂ්ඨික නායකයන් විය හැකිද යන්න සාහස්සමල්ලට මෙරටට පැමිණෙන ලෙසට පත් යවා ඇත්තේ මල්ලිකාර්ථුන නම් ජර්නලික කෙනෙකු අතෙහි බව සඳහන් වීමෙන් (**Epigraphia Zeylanica Vol. II, 1928 : p. 223.**) ගැටලුවක් පැන නගී. මෙම ජර්නලිකයින් ඉහතින් සඳහන් කරන ලද ශිල්පී කුල නායකයන් විය හැකි ද යන පැනය මතුවන බව මැන්දිස් රෝහණදීර විමසා සිටී. පළමුවන පරාක්රමබාහු රජු තමාගේ රාජ්‍යය පවත්වාගෙන යාමේදී පිහිට වූ තනතුරු සියල්ල “ජර්නලික වෘත්තීන්” වශයෙන් නිකාය සංග්‍රහයෙහි දළදා පූජාවලියෙහි හඳුන්වනු ලබන ආකාරය අනුව මෙහි උසස් තනතුරු යන අරුතක් ගැබ්ව ඇති බව මැන්දිස් රෝහණදීර තවදුරටත් පෙන්වා දෙයි (රෝහණදීර, 1998 : 110 පි.). එකී තොරතුරුවලින් පැහැදිලි වන්නේ නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ මන්ත්රණ සභාවේ සිටි ජර්නලිකයින් පංචවග්ගික ශිල්පී නායකයන්ට වඩා උසස් වැදගත් නිලධාරීන් සමූහයක් විය හැකි බවයි. නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ රාජ සභාවේ සිටි නිලධාරීන් සහ නිකාය සංග්‍රහයෙහි දළදා පූජාවලිය ආදියේ සඳහන් වන පරාක්රමබාහු රජුගේ නිලධාරීන් සමඟ කොඩිරිටන් සන්සන්දනය කර තිබෙන බව පෙනේ (කොඩිරිටන්, 1961 : 67-69 පි. මෙලෙස කොඩිරිටන් සසඳා ඇත්තේ “අධිකාර” යන්නයි. සභාපතිනා ඇතුළු ඉහත සඳහන් කළ නිලධාරීන් ද නිශ්ශංකමල්ලගේ ජර්නලිකයන් අතර සැළකිය යුතුය යන්න කොඩිරිටන් පවසයි. එවිට නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ ජර්නලිකයන් යන්නට සභාපතිනාගේ ලේනා, දුලේනා, මහ වෙදනා, මහ නැකතිනා, දහම්පස යන නිලධාරීන්ද ඇතුළත් වූ බව අනුමාන කළ යුතුය (රෝහණදීර, 1998 :

110 පි.). සභාපතිනා යන්න දොරටියාව සන්නසෙහි සඳහන් වන සභාපති නායකයාම විය හැකිය. එනම් ජර ධාන විනිශ්චයකාරයා හෙවත් අග්රය විනිශ්චයකරුය. මොහු වනාහි පොළොන්නරු යුගයේ ඉතා වැදගත් තැනක් ගෙන සිටි නිලධාරියෙකි. නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ අවධියේ රචිත යැයි සැළකෙන සාධුවරිතෝදය “ගජභූජ” නම් සභාධිපතියෙකු විසින් ආරාධිතව සිදු කරන ලද්දක් බව ග්රකන්ථ අවසානයේ දැක්වේ (සාධුවරිතෝදය, 1961) මෙම ගජභූජ සභාධිපති දොරටියාව ලිපියේ සඳහන් ගජබාහු සභාපතිනාවන් යැයි හඳුනාගැනීමට බාධාවක් නොමැති බව පැහැදිලිය (රෝහණදීර, 1998 : 111 පි.).

නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ රාජ සභා මණ්ඩපය

මේ ආකාරයට ස්තරගත රාජ සභා ක්රිමය තුළ සිටින රාජ්යි තාන්ත්රිකයන් හට තනතුරු පිරිනමා ඇත්තේ ද රජු කෙරෙහි පවතින්නා වූ සම්පභාවය අනුවය. සභාපතිනා වනාහි පොළොන්නරු රාජධානි සමයේ සිටි ඉතා වැදගත් තත්ත්වයක් ඉසිලූ නිලධාරියෙකි. පරාක්රමබාහු ආදිපාද රජරට සිට නැවත මායා රටට පැමිණීමේදී ඔහු කැඳවාගෙන ඒමට යැවූ උසස් නිලධාරීන් අතර සභාපතිනා ද සිට ඇත (ඌනපුරණසහිතො මහාවංසො, 1959 : පරි 65, 64-65 ගාථා.) . මහාවංසයේ සඳහන් තොරතුරු අනුව සභාපතිනා ජරාටදේශීය හටහමුදා විසින් බැහැ දැකිය යුතු උසස්ම නිලධාරියෙකු පමණක් නොව අපරාධ විනිශ්චය කොට දඬුවම් පැමිණවීම කෙරෙහි කිසියම් බලයක් ඇති උසස් නිලධාරියෙකු බවට ඉගියක් ලැබේ (ඌනපුරණසහිතො මහාවංසො, 1959 : පරි 65, 64-65 ගාථා.) සෙනරත් පරණවිතාන සභාපතිනා යනු විනිශ්චය සභාවේ ජරනාධානියා හෙවත් අග්රය විනිශ්චයකරු වැනි තනතුරක් දරන්නෙක් බව විශ්වාස කරන්නේ මේ කරුණ පදනම් කොටගෙන බව රෝහණදීර පවසයි (රෝහණදීර, 1998 : 113 පි.). එහෙයින් සභාපතිනා රටේ නීතිය සම්බන්ධව සිටි ජර ධානියා නිසා සෙනෙවිරත් ළඟට සිටිය හැකි ඉතා උසස් නිලධාරියෙකු බව පිළිගත හැකිය.

නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ මන්ත්ර ණ සභාවේ සිටි නිලයන් අතුරින් ඒ ඒ අයට පැවති සත්යත බලය අනුව බලන විට අධිකාරීවරුන් පිළිබඳව තොරතුරු ලැබේ. ඔවුහු “අධිකෘත” යන සංස්කෘත වචනයෙන් හැඟවෙන අරුතට සමාන බව පෙනේ. ඉන් අදහස් කර ඇත්තේ රාජ්යඅයේ කිසියම්

දෙපාර්තමේන්තුවක වැඩ කටයුතු පිළිබඳ සම්පූර්ණ පාලන බලතල ඇති උසස්ම නිලධාරියෙකු බව විය හැකිය (පරණවිතාන, 1972 : 512 පි.). ගයිගර් විසින් අධිකාරීන් වනාහි හමුදාපතිවරුන් බව දක්වයි (ගයිගර්, 1969 : 150 පි.) එහෙත් එය නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ සමය සමඟ සැසඳීමේදී නිවැරදි නොවේ. නිශ්ශංකමල්ල රජු තම රුවන්වැලි සෑ පූජෝත්සවයෙන් පසු එහි සිටි ලෝකේඅරක්මේනාවන් අධිකාරී බවට පත්කොට මිරිසවැටිය ආදී වූ විහාර කරවනු සඳහා ඔහුට ධනය දුන් බව රුවන්වැලි සෑ පුවරු ලිපියෙහි සඳහන් වන බව පෙනේ (**Epigraphia Zeylanica Vol. II, 1928 : p.109.**). නිලයේ ස්වරූපය අනුව මහනුවර යුගයේ “අධිකාරම” යන්නට අනුරූප බව පිළිගත හැකිය (රෝහණදීර, 1998 : 114 පි.). නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ කාලයේදී ද මෙබඳු අධිකාරවරුන් 5 ක් පිළිබඳව ඔහුගේ සෙල්ලිපිවලින් තොරතුරු හමුවේ. දොරටියාව සන්නසේදී අධිකාර ලෝලූපැලෑකුලු කිතල්නාවන්, අධිකාර කොටදනවු සාතානාවන්, අධිකාර කොටදනවු සුවනාවන් යන නිදෙනා ද ගල්පොත ලිපියෙහි දී ලිපිය ලිවීම සඳහා සැගිරියෙන් ශිලා බණ්ඩය ගෙන්වූ අධිකාර කොටදනවු මන්දනාවන් ද (**Epigraphia Zeylanica Vol. II, 1928 : p. 109.**) රුවන්වැලි සෑ පූජෝත්සවය අවසානයේ මිරිසවැටිය ආදී ස්ථාන පවරමින් අධිකාර තනතුර දෙනු ලැබූ ලෝකේ අරක්මේනාවන් ද (**Epigraphia Zeylanica Vol. II, 1928 : p. 78.**) යන අයවලුන් මෙබඳු අධිකාරවරුන් වේ. මෙම නිලයන් සඳහා ලැබිය යුතු ගරුත්වය ද රාජ සභාවේදී සේම ජන සමාජයෙන්ද එක සේ නොඅඩුව ලැබී ඇතැයි නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ සෙල්ලිපි අධ්‍යයනයේදී පැහැදිලි වේ. එහෙත් අධිකාරී යන්න කෙබඳු නිලයක් දැයි අපැහැදිලිය (රණසිංහ, 2018 : 256 පි.).

නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ දොරටියාව සන්නසෙහි සඳහන්වන ලංකාධිකාර ලෝලූපැලෑකුලු ලෝකේනාවන් ද එකල රාජ සභාවේ සිටි පුද්ගල තනතුරක් බව පෙනේ. ලෝලූපැලෑකුලු ලෝකේනාවන් නැමැත්තෙකු විසින් දොරටියාව සන්නස ප්රලදානය කළ බව සඳහන්ය. මෙහිදී “ලංකාධිකාර” සහ “අධිකාර” යන්නෙහි අදහස පැහැදිලි නොවූනද “අධිකාර ” යන්න ඇමති පදවිය වැනි නිලයන් සඳහා යෙදුණක් වූ අතර “ලංකාධිකාර” යන්න නිලනාමයකට වඩා ගරු නාමයක් ලෙස වියයවහර වන්නට ඇතැයි ඉතිහාසඥයින්ගේ පිළිගැනීම වේ. නිශ්ශංකමල්ලගේ රජුගේ ලිපි අතරින් දොරටියාව සන්නසෙහි පමණක් යෙදී ඇති මෙම “ලංකාධිකාර” යන නාමය ගරු නාමයක් වශයෙන් ද වියයවහර වී ඇති බව පෙනේ. “අධිකාර” යන්න ඇමති තනතුරක් වැනි නිලයක් සඳහා යෙදුනේ නම් ලංකාධිකාර යන්න කුමක් සඳහා යෙදුනේ ද ? යන ගැටලුව ඉස්මතු වේ (රණසිංහ, 2018 : 257 පි.).

නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ සංස්කෘතික හෝ කලා කටයුතු භාරව සිටි නිලධාරියෙකු ලෙස අනුමාන කළ හැකි “කලානාවන්” වනාහි දොරටියාව සන්නස ප්රකදානයේදී රාජ සභාවේ සිටියේ යැයි සැළකිය හැකි තවත් නිලධාරියෙකි. මොහු “කිළිගු මහ කිළිංගේවරු කලානාවන් ” ය. මොහු සන්නස ලිවීම ආදී කාර්යයන්හි පාරම්පරිකව යෙදී සිටි පවුලක අයෙකු බව ඉතිහාසඥයන්ගේ පිළිගැනීමයි. රජු ලෝකේනාවන්ට පමුණුව දෙන ලෙස අණ කරනු ලබන්නේ මෙම කලානාවන්ටය. එහෙත් මෙම කලානාවන් යන්න යම් ආකාරයකට සංඥා නාමයක් ලෙස ද සැළකිය හැකිය (රෝහණදීර, 1998 : 114-115 පි.). මොහු කාලිංග වංශයේ සන්නස ලිවීමේ කාර්යයේ නිරතව සිටි එක් පරම්පරාවක් ලෙස සිතිය හැකිය.

නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ රාජ්‍යප කාලයේදී සමාජයේ ස්තරගත වීම විශේෂයෙන්ම ඉහළ ස්තරයේ සිට පහළ ස්තරය දක්වා සකස් වී තිබූ බව පෙනේ. නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ ඉහතින් දැක්වූ නිලධාරීන් සියල්ලම එනම් සෙනවිරදුන්, ප්රදධානයක්ෂ්භාපතිනා, අධිකාර, ලංකාධිකාර, කලානාවන් ආදීන් කිසියම් උසස් පවුල් කීපයකට අයත් බව සැළකිය හැකි අතර මොවුන්ගෙන් එක් පවුලක් නම්

“ලෝද්‍රපැලැකුලු” පවුලයි. මෙම පක්ෂය කාලිංග පක්ෂයට බෙහෙවින් හිතවාදී බව පෙනේ. නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ ජර ධාන අධිකාරවරුන්ගෙන් කීපදෙනෙකු තෝරාගත් අනික් පවුල නම් “කොටදනවු” පවුලයි. ගල්පොත ලිපිය අනුව ලිපිය ලියවීමට ශිලා බණ්ඩය ගෙනා මනාවන් ද කොටදනවු පවුලේ අයෙකු බව පෙනේ. (Epigraphia Zeylanica Vol. II, 1928 : p. 109.) නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ අගබිසව වූ කල්යාණවතී බිසවට උපකාර කරමින් සිටි දෙවෙල්නාවන් ද කොටදනවු පවුලේ අයෙකු බව පෙනේ. නිශ්ශංකමල්ල මේ ආකාරයෙන් රජ තනතුරෙහි පටන් සිය වංශයට ගැළපෙන හිතවාදී උසස් පවුල්වල ඇත්තන් රාජ සභාවේ ඉහළ තනතුරුවල රඳවා ගනිමින් ඉහළ සමාජ තත්ත්වයක් ඇති කිරීමට උත්සාහ කර තිබේ. විශේෂයෙන්ම කාලිංග වංශය අමතක නොකොට ඔවුන් උසස් යැයි සම්මතයෙන් කිරිසියා කරන්නට ඇති බව ඉන් තහවුරු වේ (රෝහණදීර, 1998 : 115 පි.).

නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ රාජ සභාවේ සිටි “පොත්වරුන්” හා “කායස්ථවරුන්” යන තනතුරු දැරූ නිලධාරීන් රජුගේ දකුණු පස අසුන්ගෙන සිටි නිලධාරීන් වේ. එසේම ඔවුන් කිසියම් ධුරාවලියකට අනුව සමාජගත වී ඇති අතර රජුගේ රාජ සභාවේ වම්පස සිටි පිරිස් ද මේ ආකාරයටම සමාන ස්තරයන් නියෝජනය කළවුන් වේ. රජුගේ වම් පස මුල් ආසන දෙකේ සිටින නිලධාරීන් පිළිබඳව තොරතුරු සඳහන් නොවේ. දකුණු පස අසුනේ දෙවන පෙළේ සිටි ඇපාවරුන්ට කෙළින්ම වම්පස අසුනේ අගම්පඩි භාර මාණ්ඩලිකවරුන් සිටි බව රාජසභාව රැස් වූ ගල් ටැම්බල දැක්වේ. ක්රි. ෧෧, 10 සියවස්වල මණ්ඩලයක් භාරව සිටි නිලධාරීන් “මාණ්ඩලිකයන්” ලෙස සළකා ඇති බව හඳුනාගත හැකිය. නමුත් 12 වන සියවස වන විට මෙකී මණ්ඩල “රුහුණු රජය”, “පිහිටි රජය” යනුවෙන් හැඳින්වූ අතර ඒ රාජ්‍යවල ද උප කොටස් “මණ්ඩල” නමින් හඳුන්වන ලද බව රෝහණදීර මහතා සඳහන් කරයි (රෝහණදීර, 1998 : 117 පි.). මහාවංසයේ පරාක්රමබාහු රජුගේ රුහුණ ආක්රමණය කිරීමේ විස්තරයේදී මණ්ඩල කිහිපයක නම් දක්වා තිබේ (ඌනපුරණසහිතො මහාවංසො, 1959 : පරි 73, 1-159 ගාථා.). යුද කටයුතු සංවිධානය කිරීම මාණ්ඩලිකයන්ට පැවරුණ කාර්යභාරය වූ බව හඳුනාගත හැකිය. සෙනෙවිරදුන්ට කෙළින් දකුණු පසින් මොවුන්ට ආසන වෙන්කොට තැබීමෙන් ඒ බව සනාථ වේ. අගම්පඩි යනු හමුදාව යන අර්ථය ලබා දෙන්නකි. කෙසේ වෙතත් මාණ්ඩලිකයන් යුද කාර්යයේ යෙදෙමින් රාජ සභාවේ ද යම්කිසි ස්තරයක් නියෝජනය කළ පිරිස් ලෙස හඳුනාගත හැකි බව පෙනේ (රණසිංහ, 2018 : 260 පි.).

කඩගෝෂ්ඨියෙහි ඇත්තවුන් යන්නෙහි “කඩ” යන්න දෙමළ වචනයකි. එය “වෙළෙඳපොළ” යන අර්ථය බව පෙනේ. “ගොෂ්ඨ” යන්න සංස්කෘත වචනයක් සේ ගැනේ. සමාජය, සමිතිය, ශ්රේණිය යන්න එහි වචනාර්ථය වන බව පෙනේ (පරණවිතාන , 1972 : 514 පි.). මේ අනුව බලන විට නිශ්ශංකමල්ලගේ මන්ත්රණ සභාවේ රාජ්‍යයේ විවිධ කාර්යාංශයන් නියෝජනය කළ නිලධාරීන් සිටි බව පෙනේ.

රාජ සභාවේදී නිලධාරීන්ගේ නියෝජනයන් දක්වන අංශ 2 ක් පිළිවෙළින් සමාජය තුළ හඳුනාගත හැකිය. එනම් වංශ හා සමාජ නායකත්වය සහ වෘත්තීමය හා බුද්ධිමය කාර්යය වශයෙනි. තම වංශය තුළ මෙන්ම සමාජයේ පොදු අවශ්‍යතන හා ඔවුන්ගේ කාර්යයන් වඩා සරලව හා සාධාරණව ඉටුකර ගැනීම සඳහා නායකත්වය ලබාදුන් පිරිස් සමාජය සංවිධානය කිරීමේ කාර්යභාරයේදී ජර මුඛත්වයක් දරා ඇත. මෙම තනතුරු පාරම්පරිකව ලැබී ඇති අතර එසේ නොලැබුණු අවස්ථාවන්ද මෙකල දැකිය හැකිය. කාලිංග වංශික උරුමය තහවුරු කරමින් විදෙස් කුමාරවරුන් හට තත්කාලීනව රජු විසින් හිමි කරදී තිබූ තත්ත්වය මෙයට කදිම උදාහරණයකි (රණසිංහ, 2018 : 261 පි.).

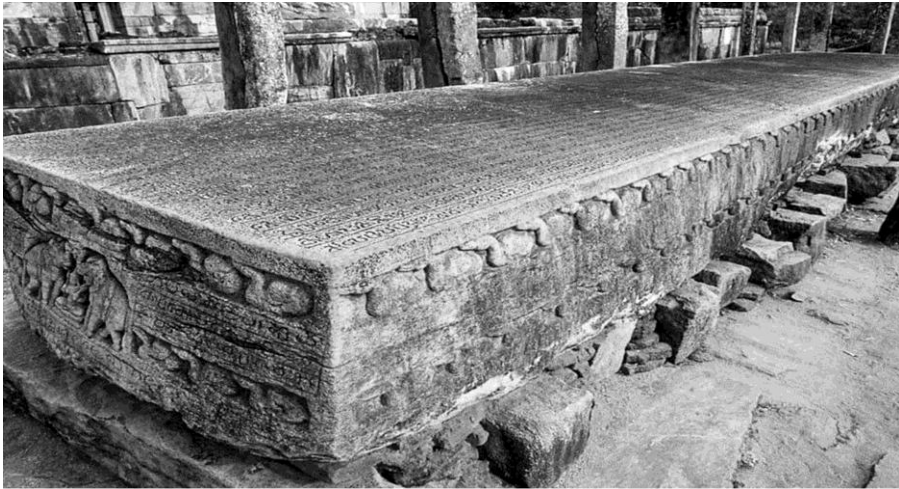
නිශ්ශංකමල්ල රජු දවස ඔහු විසින් පත් කරන ලද නිලධාරීන් සම්බන්ධව අවධානය යොමු කිරීමේදී පෙනීයන කරුණක් වන්නේ එම තනතුරු ගුරු කොට ගනිමින් තම අණසක පතුරුවා හැරීමටත් අනන්‍යතාව රැක ගැනීමටත් උත්සහ කර ඇති බවයි. සෙල්ලිපි පිහිටුවීමේදී විශේෂයෙන්ම නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ රාජසභාවේ සිටියවුන් සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු අන්තර්ගත කර තිබීම වැදගත්ය. බිසෝවරුන්ගේ පටන් වෛරාසිවරුන් දක්වා තනතුරු පිළිබඳව සඳහන් වීමෙන් මේ බව සනාථ වේ. මෙම තනතුරු ජයරාසිද්ධ කිරීම ඔස්සේ සිදුකර ඇති අතර ඔවුහු තම කටයුතු ක්රමමවත්ව කරගෙන යාම පිණිස රටෙහි ජන කණ්ඩායම් අතර සාමූහික බවක් සහ මිත්රයත්වයක් ගොඩනංවා ගනිමින් සමාජය මනාසේ සංවිධානය කරමින් ඉදිරියට ගෙනගොස් ඇත. මෙලෙසින් පොදු ජනයා තුළද යම්කිසි හික්මීමක් සහ සංයමයක් ඇති කරවීම පිණිස සමාජය ස්තරගත වීම අතිශය වැදගත්ය. සමාජය මෙසේ ස්තරගත වීම විශේෂයෙන්ම පාලන නායකත්වයක් බිහිවීම සඳහා අනුබලයක් වූ බවද කිව හැකිය (රණසිංහ, 2018 : 262 පි.).

කල්යාණවතී රැජිනගේ සමයේ සිදු කෙරුණු වැදගත් කාර්යයක් ලෙසමහාවංසයේ දැක්වෙන්නේ ආයස්මන්ත විසින් මිශ්රජ වී සංකීර්ණ වී තිබූ චතුර්වර්ණය අසංකීර්ණ කොට ධර්මාධිකරණ නම් නීති ශාස්ත්රයක් කරවීමයි (උත්තපුරණසහිතො මහාවංසො, 1959 : පරි 80, 41 ගාථාව.) . මෙසේ සංකීර්ණ වූ චතුර්වර්ණය අසංකීර්ණ කළ බව පැවසීමෙන් පෙනීයන්නේ ඒ වන විට පැවති දේශපාලන අස්ථාවරත්වය සමාජ සංස්ථාවල පැවැත්ම කෙරෙහි දැඩි අයහපත් බලපෑමක් ඇතිකර තිබෙන්නට ඇති බවයි. මෙම තත්ත්වය නිසා සාමාන්‍ය ජන සමාජය බරපතල කම්පනයකට ලක්ව සිටින්නට ඇත. එනිසා එම තත්ත්වය වෙනස් කොට ජන ජීවිතය යථා තත්ත්වයට පත් කිරීමට දරන ලද ජර්නියන්තයක් ලෙස මෙය සැළකිය හැකිය (ඉලංගසිංහ, 2012 : 129-130 පි.).

මධ්‍යලකාලීන ලංකා සමාජයේ ජනතාවගේ ඇදුම් පැළඳුම්, ආභරණ පැළඳීම විමසන විට ද සමාජ තත්ත්වය පිළිබඳ යම් තොරතුරු අනාවරණය කරගත හැකි වේ. ද්රවහිඩ සොල්දායුවන් කර්ණාභරණ පැළඳ සිටි බව සද්ධර්මාලංකාරයෙහි සඳහන් වන බැවින් කර්ණාභරණ ස්ත්රී -පුරුෂ දෙපාර්ශවයම භාවිතා කරන්නට ඇතැයි සිතිය හැකි වුවද සිංහල පුරුෂයින් එසේ කළ බවට නිශ්චය කිරීම උගහටය (ආරියපාල, 2014 : 321 පි.). යම්කිසි කර්මාන්ත කළ මෙහෙකරුවන්ට මැණික් අල්ලන ලද මුදු හා රන් රිදී ජරිඳානය කරන ලද බව කල්යාණවතී රැජිනගේ සෙල්ලිපියේ සඳහන් වේ (Epigraphia Zeylanica Vol. III, 1933 : p. 256.). “මෙවුල්දම්” නිරතුරුව අසන්නට ලැබෙන ආභරණයකි. අගමැති කෙනෙකුගේ මැණියන්ට සම්මාන වශයෙන් නම්බු නාමයක් ජරෙදානය කොට මෙවුල්දම්කින් සැරසූ බව්මෙවැනි දරුවන් ලද මවුන්ට වැඩි සත්කාර කළමනා වෙදැයි මොවුන් මැණියන්ට ලංකාතිලක මහදේවී යැයි නම් දී බඩ රන්පට බන්දවා... ” වශයෙන් දැක්වෙන සාහස්සමල්ල රජුගේ සෙල්ලිපි පාඨයෙන් පැහැදිලි වේ (Epigraphia Zeylanica Vol. II, 1928 : p. 223.).

තවද මෙකල සමාජ තත්ත්වය පිළිබඳ විමසන විට ජරපවාහන මාධ්‍ය යන් පිළිබඳ විවිධ තොරතුරු හමුවේ. ජරවහුන්ට විවිධ ජරවාහන මාධ්‍යද පැවති බවක් දක්නට ලැබේ. විශේෂයෙන්ම සින්ඩි සහ පර්සියානු දේශවලින් ගෙන්වන ලද අසුන් රජ පවුලේ සාමාජිකයන්, සේනාපති, අමාත්‍ය වැනි උසස් නිලතල දැරුවන් විසින් ජරඅවාහනයේදී භාවිත කරන ලදී. අශ්වරථ රජ පවුල විසින් භාවිත කරන ලදී. ඇත්, අස්, රිය, පාබල යන වතුරාගනී සේනාවෙහි රථ පැවැතියේ ඉතා සුලු වශයෙනි. යුද්ධ සම්බන්ධ ස්ථානයන්හි භූගෝලීය තත්ත්වයන් විසින් ඊට සීමාවන් පනවා තිබිණ. එහෙත් 1 වන පරාක්රමබාහු රජු හැට වන ගජබාහු අතර යුද්ධය වැනි යුද්ධවලදී අශ්වරථ භාවිත වූ බව වංසකතා සාහිත්‍යය සඳහන් කරයි (මහාවංසය, 2012 : පරි 70, 70 ගාථාව.) . මෙම යුද්ධයේදී පරාක්රම බාහුගේ සේනාපතියකු වූ රක්ඛ වර්තමාන නාවුල-ඇලහැර මාර්ගයේ අලගමුව ලෙස

හඳුනාගත හැකි ආලිගාම නම් ස්ථානයේදී ගජබා රජුගේ පරාජිත හමුදාවට අයත් අශ්වරථ ඇතුලු
 යුද්ධ උපකරණ අල්ලා ගත් බව වංසකතාව දක්වයි (මහාවංසය, 2012 : පරි 70, 124 ගාථාව,
 සිරිවීර, 2001 : 170-171 පි.). පොළොන්නරුවේ ගල්පොත ශිලා ලිපිය “වාහන නායක” නම්
 නිලයක් පිළිබඳ සඳහන් කරයි (*Epigraphia Zeylanica* Vol. II, 1928 : p. 108.). සෙනරත්
 පරණවිතානට අනුව මෙය වාහන සම්බන්ධ කටයුතු පාලනය කරන ලද රජයේ පරිපාලන
 අංශයක ජ්‍යෙෂ්ඨතාවයක් හැඳින්වීමට යොදන ලදී. එසේ වුවද මෙම අංශයට අයත් රාජකාරි සහ වාහන
 නායක නිලයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ යමක් පැවැසීමට මූලාශ්‍රගත සාධක ජර්මාණවත් නොවේ.
 විශේෂයෙන්ම දැව, ගල් පුවරු, යකඩ වැනි භාණ්ඩ ජරෙවාහනයෙහිදී අලි ඇතුන් වැදගත් විය.
 පොළොන්නරුවේ ගල්පොත ශිලා ලිපියේ එම ලිපිය ලියවා ඇති විශාල ගල් පුවරුව
 නිශ්ශබ්දව රජුගේ යුද්ධ හටයින් විසින් සැගිරි ජර දේශයෙන් ගෙන එන ලද බව ලිපියේ
 අවසානයේ සඳහන්ය (*Epigraphia Zeylanica* Vol. II, 1928 : p. 108.). මෙහි සැගිරි
 යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ මිහින්තලය ද නැතිනම් සිගිරිය ද යන්න පිළිබඳ එකඟතාවක් නොමැත.
 කෙසේ වෙතත් එය සිගිරිය වුවද , මිහින්තලේ වුවද විශාල ගල් පුවරුව දුරක සිට ගෙන එන ලද
 බව පැහැදිලිය. එබඳු විශාල ගල් පුවරු වැනි දේ ජරගවාහනයේදී දැව ලෑලි සම්බන්ධ කර, රෝද
 යොදා සකස් කර ගන්නා ලද වාහන ඇතුන් විසින් ඇදගෙන යන ලදැයි සිතීම සාධාරණ බව
 සිරිවීර (2001 : 167 පි.) පෙන්වා දෙයි. කාලිංග පෙළපත මෙරට රාජ්‍යයන්වය සමඟ පැවැත්වූ
 සබඳතාවල සමාජමය බලපෑම් පිළිබඳ සාකච්ඡා කරන විට කාලිංග මාසගේ පාලන සමය පිළිබඳ
 අමතක කර සාකච්ඡා කළ නොහැකිය. මොහුගේ පාලන සමය තුළදී මෙරට සමාජය මහත් වූ
 වියකවසනයකට මුහුණදුන් බව පෙනේ. වංසකතා විසින් මාසව හඳුන්වා ඇත්තේ මිථ්‍යාස දෘෂ්ටික,
 ආත්මාරථකාමී, නොඉවසිලිවන්ත, මුඛ, අධාර්මික, දුර්භිතිය ජර්‍යය කඤ්ඤාධාර්මය විනාශ කළ
 තැනැත්තකු ලෙසය. ඔහුගේ අණ ක්‍රියාත්මක කළ සෙබළුන් ලක්වැසියා ක්‍රෑර ලෙස පීඩාවට පත්
 කළ අයෙකු වශයෙනි. රටවැසියන්ගේ අත් පා ආදිය කපා ශාරීරික වධ වේදනා පමුණුවා ඔවුන්
 සතු වස්තුව පැහැර ගැනීම, ජර නිමාසඤ්ඤාවන්ප හා විහාර විනාශ කිරීමද පාසක උපාසිකාවන් හා
 මහා සංඝයා පෙළීම, පොත්පත් විනාශ කිරීම යනාදිය මහාවංසයේ සඳහන් වේ
 (ඌනපුරණසහිතො මහාවංසො, 1959 : පරි 78, 61-80 ගාථා, වික්‍රමසිංහ[1972 : 496 පි.).
 මාසගේ සමාජමය හිංසනය පිළිබඳ තොරතුරු ඉදිරිපත් කරන මහාවංසය දක්වන්නේ උසස් යැයි
 සම්මත කුලයන් නොසලකාහරින ලද බවයි (ඌනපුරණසහිතො මහාවංසො, 1959 : පරි 78, 62
 ගාථාව.). පූජාවලියට අනුව කුල භීතියන් කුලීනයන් කර, කුලීනයන් කුල භීතියන් බවට පත්කර
 තිබේ (පූජාවලිය, 1951 : 785 පි.). එමෙන්ම සතර කුලයන් මිශ්‍ර කිරීමටද ක්‍රියාකාරී තිබේ
 (ඌනපුරණසහිතො මහාවංසො, 1959 : පරි 78, 75 ගාථාව.). එමගින් එතෙක් පැවති සාම්ප්‍රදායික
 නිලබල ක්‍රියාමය සමාජ රටාව බිඳ වැටීම සිදු වූ බව පෙනේ. මෙම තත්ත්වය නිසා සමාජයේ හා
 පරිපාලන තත්ත්වයේ උසස් තත්ත්වයක් හෙබවූ බොහෝ කුලීනයන් රජරට ජර දේශ හැර දමා
 දිවයිනේ වෙනත් ජරගදේශවලට සංක්‍රමණය වූ බව හඳුනාගත හැකිය.

ගල්පොත සෙල්ලිපිය

තවද වෙහෙර විහාර බිඳ දමමින් ද විහාර සන්තක දේපළ උදුරා ගනිමින් ද බෞද්ධ පොත්පත් රාශියක් විනාශ කරමින් ද ජනතාවට මිත්යාන දෘෂ්ටි කාවැද්දීමට ක්‍රියා කරමින් ද බුදු සසුණට කළ අතිමහත් ව්‍යාධසනය නිසා සමාජ ස්තරායනය තුළ ඉහළ තත්ත්වයක වැජඹුණු බෞද්ධ භික්ෂූන් වහන්සේලා දන්ත ධාතූන් වහන්සේ ද රැගෙන විවිධ ජරතදේශවලට පැනගිය බව පෙනේ (උනපුරුණසහිතො මහාවංසො, 1959 : පරි 78, 63-67 ගාථා.). මෙකී තත්ත්වය තුළ සමාජයට සිදු වූ බලපෑම අතිමහත් බව පැහැදිලිය. මාස කාලිංග වංශයට ඥාතීත්වයක් ඇත්තෙකු වුවද ඔහුගේ මෙම වය වසනකාරී කටයුතු නිසා සිදු වූ විනාශයෙහි වගකීම සියලු කාලිංග වංශික රජුන් වෙත බැර කළ නොහැකිය. නමුත් කාලිංග පෙළපත මගින් සමාජයට සිදු වූ බලපෑම පිළිබඳ විමසන විට ඔවුන්ගේ පාලන කටයුතුවල අවසාන කාලයෙහි මේ ආකාරයට මාස වෙතින් සිදු වූ අහිතකර බලපෑම පිළිබඳ සඳහන් කිරීම ද කළ යුත්තකි.

මෙලෙස විමර්ශනය කරන විට සියවස් එකහමාරක පමණ කාලයක් මෙරට රාජ්‍ය ත්වය හා කාලිංග පෙළපත අතර පැවති සබඳතා පැවති අතර එකී කාලපරිච්ඡේදයට අදාළව සාහිත්‍ය මය හා පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍ර බ ආශ්‍රිතයෙන් හෙළිවන තොරතුරු ඇසුරින් තත්කාලීන අවධියේ විවිධ අංශයන් පිළිබඳ තොරතුරු රාශියක් අනාවරණය වන බවත් එහිදී සමාජමය තත්ත්වය පිළිබඳ අවබෝධ කරගැනීමට වැදගත් තොරතුරු ජරවමාණයක් ඉදිරිපත් වන බවත් පැහැදිලි වේ. මෙකී මූලාශ්‍ර ර ඇසුරින් හෙළිවන තොරතුරු ආශ්‍රිතයෙන් සමකාලීන අවධියේ සමාජයේ ස්තරගතත්වය වෘත්තීන් මෙන්ම රාජ සභාවේ විවිධ නිලයන් ආදිය විමසන විට සමාජ ව්‍යුලභය හා සැකැස්ම පිළිබඳ මැනවින් හඳුනාගත හැකි වේ. තවද ඇතැම් පාලකයන්ගේ සමයන්ට අදාළව ඉදිරිපත් වන තොරතුරු ඇසුරින් සමාජයේ පැවති වාරිත්. වාරිත්, විවිධ ශිල්ප ශ්‍රේණි පිළිබඳව ද හඳුනාගත හැකිය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

ආරියපාල, ඇම්. ඩී. (1962). මධ්‍යම කාලීන ලංකා සමාජය . කොළඹ : ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

ඉලංගසිංහ, මංගල. (2012). “පොළොන්නරු රාජධානිය”, ශ්‍රී ලංකේය ඉතිහාසය වෙළුම ii. ස්. ඩබ්. එම්. කේ. විජේතුංග. කොළඹ : ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම.

කිරිඇල්ලේ ඤාණවිමල හිමි , (සංස්.). (1951). පූජාවලිය . කොළඹ : ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම.

කොඩිරිංටන්, එච්. ඩබ්. (1961). සංක්ෂිප්ත ලංකා ඉතිහාසය . පරි. කේ. එස්. සෙනෙවිරත්න. කොළඹ : රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රකාශන අංශය.

ගයිගර්, විල්හෙල්ම්. (1969). මධ්‍යරකාලීන ලංකා සංස්කෘතිය. ඇම්. ඩී. ආරියපාල, කොළඹ : ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම.

ධීරානන්ද හිමි, හඟුරත්කෙත. (2004). රාජත්වය රාජ්‍යය සහ ආගම (ක්‍රි.ප. පූ. තෙවැනි සියවසේ සිට ක්‍රි.ව. ව. තෙවැනි සියවස දක්වා පුරාතන ශ්‍රී ලංකාවේ රාජත්වයේ හා රාජ්‍යයේ ආරම්භය වර්ධනය සහ ආගම අතර පැවැති සම්බන්ධතා පිළිබඳ ඓතිහාසික විමර්ශනයක්) . වරකාපොල : ආරිය ප්‍රකාශකයෝ.

පරණවිතාන, ඇස්. (1972). “පොළොන්නරු යුගයේ සත්‍යත්වය දේශපාලන ආර්ථික හා සමාජ තත්ව”, ලංකා විශ්වවිද්‍යාලීය ලංකා ඉතිහාසය i කාණ්ඩය, ii භාගය . සංස්. හේමචන්ද්‍ර රාය. කැළණිය : විද්‍යාලංකාර විශ්වවිද්‍යාලය.

පරණවිතාන, ඇස්. (1972). “පොළොන්නරු යුගයේ සත්‍යත්වය (ඉතිරි කොටස) ආගම, සාහිත්‍යය හා කලාව, ලංකා විශ්වවිද්‍යාලීය ලංකා ඉතිහාසය i කාණ්ඩය, ii භාගය . සංස්. හේමචන්ද්‍ර රාය. කැළණිය : විද්‍යාලංකාර විශ්වවිද්‍යාලය.

බුද්ධදත්ත හිමි , ඒ. පී. (සංස්.). (1959). උනපුරණසහිත මහාවංසය . කොළඹ : ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම.

රණසිංහ, ශ්‍රියා මා කුමාරි. (2018). නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ දේශපාලන භූමිකාව . කොළඹ : ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

රෝහණදිල, මැන්දිස්. (1998). නිශ්ශංකමල්ල පොළොන්නරු යුගය. මහරගම : තරංජි ප්‍රින්ට්ස්.

වික්‍රමසිංහසිරිමා. (1972). “පළමුවැනි පරාක්‍රම බාහු රජුගේ අන්තරාගාමිකයෝ පොළොන්නරු රාජධානිය බිඳ වැටීම ”, ලංකා විශ්වවිද්‍යාලීය ලංකා ඉතිහාසය i කාණ්ඩය, ii භාගය . සංස්. හේමචන්ද්‍ර රාය. කැළණිය : විද්‍යාලංකාර විශ්වවිද්‍යාලය.

සාධුවර්තෝදය. (1961). සංස්. බලපිටියේ උපරතන හිමි. කොළඹ : අනුල මුද්‍රිතාලය.

සිරිවීර, ඉන්ද්‍රකීර්ති. (2001). රජරට ශිෂ්ටාචාරය සහ නිරිතදිග රාජධානිය . කොළඹ : ද්‍රාවංශ ජයකොඩි සහ සමාගම.

හින්කඩුවේ ශ්‍රීම සුමංගල හිමි සහ බටුවන්තුඩාවේ පඩිතුමා(සංස්.). (2012). මහාවංසය. දෙහිවල : බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යරස්ථානය.

Epigraphia Zeylanica Vol. I. (1912). ed. D. M. de. Z. Wickremasinghe. London : Oxford University Press.

Epigraphia Zeylanica Vol. II. (1928). ed. D. M. de. Z. Wickremasinghe. London : Oxford University Press.

Epigraphia Zeylanica Vol. III. (1933). ed. D. M. de. Z. Wickremasinghe and H. W. Codrington. London : Oxford University Press.

Epigraphia Zeylanica Vol. IV. (1943). ed. S. Paranavitana, London : Oxford University Press.

Epigraphia Zeylanica Vol. V. (1966). ed. S. Paranavitana and C. E. Godakumbura. Ceylon : Archaeological Department.